

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 juli 2017

HERZIENING VAN DE GRONDWET

**Voorstel tot herziening van
artikel 12 van de Grondwet**

**Voorstel tot herziening van artikel 12,
derde lid, van de Grondwet wat betreft
de uitbreiding van de termijn van
aanhouding tot 48 uur**

**Voorstel tot herziening van artikel 12,
derde lid, van de Grondwet**

**Voorstel tot herziening van artikel 12,
derde lid, van de Grondwet**

**Voorstel tot herziening van
artikel 12 van de Grondwet teneinde
de termijn van de inverzekeringstelling
op achtenveertig uur te brengen**

**Voorstel tot herziening van artikel 12 van
de Grondwet, teneinde een verlenging
van de aanhoudingstermijn tot
achtenveertig uren mogelijk te maken**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE HERZIENING VAN DE GRONDWET
EN DE HERVORMING VAN DE INSTELLINGEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Richard MILLER** EN
MEVROUW **Laurette ONKELINX**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 juillet 2017

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

**Proposition de révision de
l'article 12 de la Constitution**

**Proposition de révision de l'article 12,
alinéa 3, de la Constitution en vue
de prolonger le délai d'arrestation
à quarante-huit heures**

**Proposition de révision de l'article 12,
alinéa 3, de la Constitution**

**Proposition de révision de l'article 12,
alinéa 3, de la Constitution**

**Proposition de révision de l'article 12 de
la Constitution visant à porter le délai de
la garde à vue à quarante-huit heures**

**Proposition de révision de l'article 12
de la Constitution en vue de permettre
la prolongation du délai d'arrestation
à quarante-huit heures**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE RÉVISION DE LA CONSTITUTION ET DE
LA RÉFORME DES INSTITUTIONS
PAR
M. **Richard MILLER**
ET MME **Laurette ONKELINX**

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA Siegfried Bracke, Peter De Roover, Bart De Wever,
Kristien Van Vaerenbergh
PS André Frédéric, Ahmed Laaouej, Laurette Onkelinx
MR Jean-Jacques Flahaux, Philippe Goffin, Luc Gustin
CD&V Wouter Beke, Hendrik Bogaert
Open Vld Patrick Dewael, Luk Van Biesen
sp.a N
Ecolo-Groen Marcel Cheron
cdH Francis Delpérée

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Sophie De Wit, Karolien Grosemans, Koen Metsu, Robert Van de Velde,
Wim Van der Donckt
Willy Demeyer, Karine Lalieux, Eric Massin, Özlem Özen
Olivier Chastel, Denis Ducarme, Katrin Jadin, Richard Miller
Sonja Becq, Raf Terwingen, Eric Van Rompuy
Dirk Janssens, Egbert Lachaert, Carina Van Cauter
Monica De Coninck, Dirk Van der Maelen
Stefaan Van Hecke, Gilles Vanden Burre
Christian Brotcorne, Catherine Fonck

C. — Niet-stemgerechtigd lid / Membre sans voix délibérative:

Vuye&Wouters Hendrik Vuye

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>
PTB-GO!	:	<i>Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture</i>
DéFI	:	<i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
PP	:	<i>Parti Populaire</i>
Vuye&Wouters	:	<i>Vuye&Wouters</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 54 0000/000:	<i>Parlementair document van de 54^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 54 0000/000:	<i>Document parlementaire de la 54^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA:	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>	CRIV:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral</i>
CRABV:	<i>Beknopt Verslag</i>	CRABV:	<i>Compte Rendu Analytique</i>
CRIV:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>	CRIV:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
PLEN:	<i>Plenum</i>	PLEN:	<i>Séance plénière</i>
COM:	<i>Commissievergadering</i>	COM:	<i>Réunion de commission</i>
MOT:	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>	MOT:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>		<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	
<i>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</i>		<i>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be</i>	
<i>De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier</i>		<i>Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC</i>	

INHOUD	Blz.
I. Procedure	4
II. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet (DOC 54 2611/001).....	4
B. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet wat betreft de uitbreiding van de termijn van aanhouding tot 48 uur (DOC 54 1713/001).....	5
C. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet (DOC 54 1741/001)	5
D. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet (DOC 54 2047/001).....	5
E. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet teneinde de termijn van de inverzekeringstelling op achtenveertig uur te brengen (DOC 54 2132/001).....	5
F. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet, teneinde een verlenging van de aanhoudingstermijn tot achtenveertig uren mogelijk te maken (DOC 54 1712/001)	5
III. Algemene gespreking.....	
IV. Bespreking van het enig artikel en stemmingen	17

Zie:

Doc 54 2611/ (2016/2017):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heer Delpéré, mevrouw Kitir, de heren De Roover, Ducarme Verherstraeten en Dewael.
002: Amendementen.

Zie ook:

- 004: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 54 1713/ (2015/2016):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heer Bonte.
002: Amendement.
003: Verslag (verwijzing).
004: Verslag (verwijzing).

Doc 54 1741/ (2015/2016):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van mevrouw Fonck en de heren Brotcorne en Dallemagne.
002: Verslag (verwijzing).
003: Verslag (verwijzing).

Doc 54 2047/ (2015/2016):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van mevrouw Fonck c.s.
002: Verslag (verwijzing).
003: Verslag (verwijzing).

Doc 54 2132/ (2016/2017):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heer Maingain en mevrouw Caprasse.
002: Verslag (verwijzing).
003: Verslag (verwijzing).

Doc 54 1712/ (2015/2016):

- 001: Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heren Van Hecke en Vanden Burre c.s.
002: Verslag (verwijzing).

SOMMAIRE	Pages
I. Procédure	4
II. Exposés introductifs	4
A. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution (DOC 54 2611/001)	4
B. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution en vue de prolonger le délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1713/001).....	5
C. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution (DOC 54 1741/001).....	5
D. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution (DOC 54 2047/001)	5
E. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution visant à porter le délai de la garde à vue à quarante-huit heures (DOC 54 2132/001) .5	
F. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution en vue de permettre la prolongation du délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1712/001)	5
III. Discussion générale.....	
IV. Discussion de l'article unique et votes	17

Voir:

Doc 54 2611/ (2016/2017):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de M. Delpéré, Mme Kitir, MM. De Roover, Ducarme Verherstraeten et Dewael.
002: Amendements.

Voir aussi:

- 004: Texte adopté par la commission.

Doc 54 1713/ (2015/2016):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de M. Bonte.
002: Amendement.
003: Rapport (renvoi).
004: Rapport (renvoi).

Doc 54 1741/ (2015/2016):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de Mme Fonck et MM. Brotcorne et Dallemagne.
002: Rapport (renvoi).
003: Rapport (renvoi).

Doc 54 2047/ (2015/2016):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de Mme Fonck et consorts.
002: Rapport (renvoi).
003: Rapport (renvoi).

Doc 54 2132/ (2016/2017):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de M. Maingain et Mme Caprasse.
002: Rapport (renvoi).
003: Rapport (renvoi).

Doc 54 1712/ (2015/2016):

- 001: Proposition de révision de la Constitution de MM. Van Hecke et Vanden Burre et consorts.
002: Rapport (renvoi).

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft onderhavige voorstellen tot herziening van de Grondwet besproken tijdens haar vergadering van 14 juli 2017.

I. — PROCEDURE

Tijdens de vergadering werd, op vraag van de heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet, teneinde een verlenging van de aanhoudingstermijn tot achtenveertig uren mogelijk te maken (DOC 54 1712/001) aan de bespreking toegevoegd.

De commissie heeft eveneens beslist om over de aangenomen tekst, voorafgaand aan de bespreking ervan tijdens de plenaire vergadering, het advies in te winnen van de Juridische Dienst van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Ten slotte heeft de commissie beslist om het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet (DOC 54 2611/001), dat de Kamer tijdens de plenaire vergadering van 13 juli 2017 urgent heeft verklaard, als basis te nemen voor de bespreking.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet (DOC 54 2611/001)

De heer Francis Delpérée (cdH) zet de krachtlijnen uiteen van het voorliggende voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet. Hij legt uit dat de voorgestelde wijzigingen neerkomen op een grondwettelijke verankering van het beginsel dat men niet langer dan achtenveertig uur kan worden aangehouden zonder een rechterlijk en met redenen omkleed bevel.

De voorgestelde grondwetsbepaling heeft drie uitgangspunten:

1° de bepaling dient in klare en heldere bewoordingen vast te leggen wat de maximale aanhoudingstermijn kan zijn;

2° de bepaling moet, met het oog op het vermijden van discussies en complicaties omtrent de kwalificatie van de feiten waarvoor men aanhoudt, één termijn vastleggen die geldt voor alle misdrijven (dus geen onderscheid naar gelang het al dan niet om terroristische misdrijven gaat);

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces propositions de révision de la Constitution au cours de sa réunion du 14 juillet 2017.

I. — PROCÉDURE

Au cours de la réunion, à la demande de M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen), la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution en vue de permettre la prolongation du délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1712/001) a été jointe à la discussion.

La commission a également décidé de demander l'avis du Service juridique de la Chambre des représentants sur le texte adopté, et ce, préalablement à son examen en séance plénière.

Enfin, la commission a décidé de prendre comme base de discussion la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution (DOC 54 2611/001), à laquelle la Chambre a accordé l'urgence lors de la séance plénière du 13 juillet 2017.

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution (DOC 54 2611/001)

M. Francis Delpérée (cdH) présente les lignes de force de la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution à l'examen. Il explique que les modifications proposées visent à donner un ancrage constitutionnel au principe selon lequel personne ne pourra plus désormais être arrêté pendant plus de quarante-huit heures sans une ordonnance motivée du juge.

La proposition de texte constitutionnel repose sur trois principes:

1° la disposition doit fixer en termes clairs le délai maximal d'arrestation;

2° la disposition doit, pour éviter les discussions et les complications autour de la qualification des faits justifiant l'arrestation, fixer un délai unique valable pour toutes les infractions (donc sans distinction selon qu'il s'agit ou non d'infractions terroristes);

3° de maximale aanhoudingstermijn moet haalbaar zijn voor de betrokken overheden – d.w.z. dat de termijn moet volstaan voor politie en gerecht om de nodige daden te stellen – en moet tegelijk rekening houden met de rechten van de persoon die van zijn vrijheid wordt beroofd (rekening houdende met de Salduz-wetgeving en -rechtspraak en de fundamentele rechten en vrijheden in het algemeen).

Ten slotte wijst de spreker erop dat het door hem mede-ingediende voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet moet worden samengelezen met het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis wat de termijn betreft (DOC 54 2612/001). Dat wetsvoorstel moet de mogelijkheid tot verlenging van de vrijheidsberoving, zoals bepaald in artikel 15*bis* van de voorlopige hechteniswet afschaffen. Die bepaling zal immers zinledig worden na aanneming van het voorliggende voorstel.

B. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet wat betreft de uitbreiding van de termijn van aanhouding tot 48 uur (DOC 54 1713/001).

C. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet (DOC 54 1741/001)

D. Voorstel tot herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet (DOC 54 2047/001)

E. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet teneinde de termijn van de inverzekeringstelling op achtenveertig uur te brengen (DOC 54 2132/001)

F. Voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet, teneinde een verlenging van de aanhoudingstermijn tot achtenveertig uren mogelijk te maken (DOC 54 1712/001)

Er wordt verwezen naar de toelichting van deze voorstellen tijdens de vergaderingen van de Tijdelijke Commissie Terrorismebestrijding (DOC 54 2056/004, blzn. 21 tot 26).

III. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Peter De Roover (N-VA) onderschrijft het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet niettegenstaande hij betreurt dat er geen tweederde meerderheid kon worden gevonden voor de aanneming

3° le délai maximal d'arrestation doit être suffisant pour les autorités concernées, c'est-à-dire qu'il doit permettre à la police et à la justice d'accomplir les actes nécessaires, et doit également tenir compte des droits de la personne privée de sa liberté (compte tenu de la législation et de la jurisprudence Salduz, ainsi que des libertés et droits fondamentaux en général).

L'intervenant souligne enfin que la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution, dont il est l'un des auteurs, doit être lue conjointement avec la proposition modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne le délai (DOC 54 2612/001). Cette proposition de loi vise à supprimer la possibilité de prolonger la privation de liberté, comme le permet actuellement l'article 15*bis* de la loi relative à la détention préventive. Cette disposition deviendra en effet vide de sens après l'adoption de la proposition à l'examen.

B. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution en vue de prolonger le délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1713/001)

C. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution (DOC 54 1741/001)

D. Proposition de révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution (DOC 54 2047/001)

E. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution visant à porter le délai de la garde à vue à quarante-huit heures (DOC 54 2132/001)

F. Proposition de révision de l'article 12 de la Constitution en vue de permettre la prolongation du délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1712/001)

Il est renvoyé à la présentation qui a été faite de ces propositions au cours des réunions de la commission temporaire "Lutte contre le terrorisme" (DOC 54 2056/004, pp. 21 à 26).

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Peter DeRoover (N-VA) souscrit à la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution, même s'il déplore qu'une majorité des deux tiers n'ait pas pu être trouvée pour adopter la proposition de révision de

van het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet (DOC 54 2056/001) dat beter beantwoordde aan de noden van politie en gerecht.

De heer De Roover meent dat de grote meerwaarde van het voorliggende voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet erin bestaat dat de termijn van 24 uur wordt uitgebreid. Hij is verheugd vast te stellen dat er een ruime consensus is gegroeid rond een verlenging van deze termijn die moet toelaten om ingewikkelde criminaliteitsdossiers tot een goed einde te brengen. Overigens wijst hij erop dat België in vergelijking met het buitenland een buitenbeentje blijkt te zijn: in vele andere landen bedraagt de maximale aanhoudingstermijn meer dan vierentwintig uur.

Mevrouw Laurette Onkelinx (PS) betreurt dat er veel tijd is verloren gegaan ten gevolge van de obstinate houding van de meerderheidspartijen. Die hebben geen oor gehad naar de terechte opmerkingen en bezwaren die gemaakt zijn tijdens de bespreking van de eerder ingediende voorstellen tot herziening van artikel 12 van de Grondwet.

Los daarvan ondersteunt mevrouw Onkelinx een verlenging van de grondwettelijk bepaalde maximale aanhoudingstermijn tot achtenveertig uur.

De spreekster merkt wel op dat de voorgestelde wijziging op een aantal punten voor verbetering vatbaar is.

In de eerste plaats is zij van oordeel dat de nieuwe grondwetsbepaling moet kunnen waarborgen dat de onderzoeksrechter tijdens de periode van vrijheidsberoving tijdig kennis kan nemen van het dossier. Tijdens de hoorzittingen in de tijdelijke commissie Terrorismebestrijding is immers gebleken dat het nu dikwijls zo is dat de onderzoeksrechters vaak te laat – soms net voordat de aanhoudingstermijn verstrijkt – worden gevat, zodat ze onvoldoende tijd hebben om het dossier grondig te analyseren. De in het vooruitzicht gestelde grondwetswijziging dient daarmee rekening te houden.

In de tweede plaats wijst mevrouw Onkelinx erop dat de voorgestelde wijziging technisch-juridisch niet volledig op punt staat. De spreekster begrijpt dat het de bedoeling is om de vrijheidsberoving zonder tussenkomst van de rechter te beperken tot maximaal achtenveertig uur, maar de voorgestelde wijziging bepaalt niet op welk ogenblik deze termijn aanvangt.

Ten derde merkt de spreekster op dat de indieners blijkbaar uit het oog verloren zijn dat de onderzoeksrechter ook nog andere maatregelen kan treffen dan een voorlopige inhechtenisneming. Zo stipt mevrouw

l'article 12 de la Constitution (DOC 54/2056/001), qui répondait mieux aux besoins de la police et de la justice.

M. De Roover estime que la prolongation du délai de 24 heures constitue la principale plus-value de la proposition de révision à l'examen. Il se réjouit de constater qu'une prolongation de ce délai, qui doit permettre de traiter efficacement les dossiers de criminalité complexes, fait désormais l'objet d'un large consensus. Il indique par ailleurs que la Belgique fait office d'exception en la matière: dans de nombreux autres pays, le délai maximal d'arrestation est de plus de 48 heures.

Mme Laurette Onkelinx (PS) déplore que l'entêtement des partis de la majorité ait fait perdre beaucoup de temps. Ces derniers ont ignoré les observations et les objections fondées qui avaient été exprimées lors de l'examen des propositions de révision de l'article 12 de la Constitution présentées auparavant.

Cela étant, Mme Onkelinx souscrit à une extension à 48 heures du délai maximal d'arrestation inscrit dans la Constitution.

L'intervenante souligne toutefois que la modification proposée est perfectible à plusieurs égards.

Premièrement, elle estime que la nouvelle disposition constitutionnelle doit pouvoir garantir aux juges d'instruction la possibilité de prendre connaissance en temps utile des dossiers pendant la période de privation de liberté. Il est en effet ressorti des auditions organisées au sein de la commission temporaire "lutte contre le terrorisme" que les juges d'instruction sont souvent saisis trop tardivement (et parfois juste avant l'expiration du délai d'arrestation), si bien qu'ils ne disposent pas de suffisamment de temps pour analyser le dossier en profondeur. La modification constitutionnelle proposée doit tenir compte de cette réalité.

Deuxièmement, Mme Onkelinx souligne que la modification proposée n'est pas totalement au point sur le plan technico-juridique. L'intervenante comprend que l'objectif de la proposition à l'examen est de limiter à maximum 48 heures la privation de liberté sans intervention d'un juge, mais elle ne précise pas à quel moment ce délai prend cours.

Troisièmement, l'intervenante observe que les auteurs ont manifestement perdu de vue le fait que le juge d'instruction peut également prendre des décisions autres qu'une mise en détention préventive.

Onkelinx aan dat de onderzoeksrechter ook zou kunnen beslissen om de aangehoudene in vrijheid te stellen. Ook andere maatregelen zijn niet uitgesloten.

De tekst dient bijgevolg te worden aangepast.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) betreurt dat de Kamer het voorliggende voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet urgent heeft verklaard. Het is ongepast grondwetswijzigingen op een drafje door het Parlement te jagen. Een dergelijke werkwijze heeft veel weg van een noodwet en dat kan niet de bedoeling zijn. Ingrijpende wijzigingen als deze die worden voorgesteld verdienen een grondige analyse en moeten met de nodige voorzichtigheid worden benaderd.

De heer Van Hecke herhaalt het standpunt van zijn partij. Die kan in de eerste plaats niet instemmen met een verlenging van de aanhoudingstermijn tot tweeënzeventig uur. In de tweede plaats moet de onderzoeksrechter de nodige tijd ter beschikking staan om het betrokken dossier tijdig te kunnen analyseren.

Hoewel het ter bespreking voorliggende voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet een bevredigende oplossing biedt op het stuk van de termijn (die wordt beperkt tot achtenveertig uur), schiet het tekort op het tweede punt van de opmerking van de heer Van Hecke. De voorgestelde tekst lijkt niet te kunnen vermijden dat de onderzoeksrechter pas in extremis op de hoogte wordt gesteld van het dossier.

De onderzoeksrechters die tijdens de hoorzittingen in de tijdelijke commissie Terrorismebestrijding het woord hebben gevoerd, hebben nochtans aangetoond dat er beter wordt voorzien in waarborgen voor een tijdige kennisneming van het dossier. De spreker herinnert eraan dat zijn partij een wetsvoorstel had ingediend dat daaraan tegemoet komt (wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis wat betreft de voorwaarden voor de verlenging van de arrestatietermijn, DOC 54 1788/001 dat strekt tot een vereenvoudiging van artikel 15*bis* van de Voorlopige Hechteniswet) en dat dient te worden samen gelezen met het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet teneinde een verlenging van de aanhoudingstermijn tot achtenveertig uren mogelijk te maken (DOC 54 1712/001). De spreker merkt ook op dat de door zijn partij voorgestelde oplossing de goedkeuring kon wegdragen van de advocatenordes en professor Damien Vandermeersch. Voor de heer Van Hecke is het essentieel dat de onderzoeksrechter tijdig op de hoogte kan zijn.

Mme Onkelinx indique par exemple que le juge d'instruction pourrait également décider de remettre la personne arrêtée en liberté. D'autres mesures ne sont également pas à exclure.

Il faut par conséquent modifier le texte à l'examen.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) déplore que la Chambre ait accordé l'urgence à la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution qui est à l'examen. Il est inconvenant de faire passer des modifications constitutionnelles au pas de charge au Parlement. Cette méthode s'apparente à celle utilisée pour l'adoption de lois d'urgence, ce qui ne peut, en l'occurrence, être l'intention des auteurs. Les modifications importantes, telles que celles qui sont à l'examen, requièrent une analyse approfondie et doivent être envisagées avec la vigilance nécessaire.

M. Van Hecke rappelle la position de son parti à ce sujet. Premièrement, son parti ne peut pas voter en faveur d'une prolongation du délai d'arrestation à 72 heures. Deuxièmement, son parti estime que le juge d'instruction doit disposer du temps nécessaire pour pouvoir analyser en temps utile le dossier en question.

Même si la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution à l'examen constitue une solution satisfaisante s'agissant du délai (qui est limité à 48 heures), il n'en va pas de même en ce qui concerne le second point de l'observation de M. Van Hecke. Il estime que le texte à l'examen ne permettra pas d'éviter que le juge d'instruction ne soit saisi du dossier qu'au dernier moment.

Les juges d'instruction qui ont été entendus lors des auditions organisées en commission temporaire "lutte contre le terrorisme" ont pourtant démontré qu'il est préférable de prévoir des garanties visant à assurer une prise de connaissance du dossier en temps utile. L'intervenant rappelle que son parti avait déposé une proposition de loi qui répond à cette demande (proposition de loi modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne les conditions relatives à la prolongation du délai d'arrestation, DOC 54 1788/001, qui vise à simplifier l'article 15*bis* de la loi relative à la détention préventive) et qui doit être lue conjointement avec la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution en vue de permettre la prolongation du délai d'arrestation à quarante-huit heures (DOC 54 1712/001). L'intervenant souligne également que la solution proposée par son parti pouvait compter sur l'adhésion des ordres des avocats et du professeur Damien Vandermeersch. M. Van Hecke estime qu'il est essentiel que le juge d'instruction puisse être informé en temps utile.

Overigens vestigt de spreker er de aandacht op dat de internationale mensenrechtenstandaarden vereisen dat de vrijheidsberoving (zonder rechterlijke tussenkomst) tot een minimum wordt beperkt. Dat is trouwens logisch, gelet op de potentieel zware impact ervan op het leven van de aangehoudene.

In elk geval denkt de heer Van Hecke dat het nodig zal zijn om de toepassing van een nieuwe regeling grondig te evalueren na verloop van tijd.

Ten slotte sluit de spreker zich aan bij de opmerkingen die gemaakt zijn door de vorige spreekster met het oog op een verbetering van de voorgestelde tekst. Hij vraagt bovendien dat de indieners van het voorstel tot wijziging van artikel 12 van de Grondwet hun woordkeuze en de tekstopbouw verantwoorden. Het belang van de voorgestelde wijziging rechtvaardigt zijn vraag.

De heer Denis Ducarme (MR) repliceert dat de kwestie van de urgentverklaring van het voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet niet mag worden overschat. Het debat over de wijziging van de grondwettelijk bepaalde aanhoudingstermijn is helemaal niet nieuw; er werden hoorzittingen en lange besprekingen aan gewijd. Het gaat dus niet op om voor te houden dat men grondwetswijziging in zeven haasten wil doorvoeren.

Bovendien is hij van oordeel dat de voorstellen tot wijziging van deze bepaling die werden ingediend door Ecolo-Groen, PS en Défi een status quo of een achteruitgang zouden betekenen ten opzichte van de bestaande regeling. Daarom kan de heer Ducarme onmogelijk zijn instemming betuigen met de oplossingen die door deze partijen worden voorgesteld.

Voorts herinnert hij eraan waartoe in de tijdelijke commissie "Terrorismebestrijding" werd verzocht door actoren in het veld (politiediensten, College van procureurs-generaal, federaal procureur). Tevens verwijst hij naar het standpunt van verscheidene onderzoekers, met name naar dat van de heer Van Linthout in de onderzoekscommissie "Aanslagen" en naar de verklaringen in de pers van mevrouw Panou (belast met het Brussels onderdeel van de aanslagen in Parijs). Die actoren worden geregeld geconfronteerd met almaar complexere onderzoeken, onder meer inzake terrorisme. België kan zich dus niet langer veroorloven in dit dossier te talmen, terwijl andere Europese landen werken met langere aanhoudingstermijnen.

L'intervenant souligne par ailleurs que les normes internationales en matière de droits de l'homme imposent que la privation de liberté (sans intervention judiciaire) soit limitée à un minimum, ce qui est logique, eu égard à l'impact considérable qu'elle peut avoir sur la vie du détenu.

M. Van Hecke estime en tout état de cause que l'application d'une nouvelle réglementation devra faire l'objet d'une évaluation approfondie après un certain temps.

L'intervenant souscrit enfin aux observations formulées par l'intervenante précédente en vue d'une amélioration du texte proposé. Il demande par ailleurs que les auteurs de la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution justifient leurs choix terminologiques et s'expliquent quant à la structure du texte. Il s'agit d'une demande légitime, eu égard à l'importance de la modification proposée.

M. Denis Ducarme (MR) réplique qu'il ne faut pas surestimer la question de l'urgence de la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution. Le débat relatif à la modification du délai d'arrestation fixé par la Constitution n'est pas neuf, loin s'en faut; il a déjà fait l'objet d'auditions et suscité de longs débats. Il est donc inadmissible de soutenir que l'on tente de faire passer une révision de la Constitution à la hâte.

L'intervenant estime en outre que les propositions de modification de cette disposition déposées par Ecolo-Groen, le PS et Défi entraîneraient un *statu quo* ou un recul par rapport à la réglementation existante. Il ne peut donc pas marquer son accord sur les solutions proposées par ces partis.

Il rappelle par ailleurs les demandes formulées par les acteurs de terrain (services de police, collège des procureurs-généraux, procureur fédéral) en commission temporaire « Lutte contre le terrorisme ». Il renvoie également au point de vue de plusieurs juges d'instruction, notamment les déclarations de M. Van Linthout en commission d'enquête « Attentats » ainsi que celles de Mme Panou (en charge du volet bruxellois des attentats de Paris) dans la presse. Ces acteurs de terrain sont régulièrement confrontés à des enquêtes de plus en plus complexes, notamment en matière de terrorisme. La Belgique ne peut donc plus se permettre d'être à la traîne dans ce dossier, alors que ses voisins européens disposent eux de délais de garde à vue plus longs.

De heer Hans Bonte (*sp.a*) vindt het, in navolging van eerdere sprekers, betreurenswaardig dat er kostbare tijd is verloren gegaan om artikel 12 van de Grondwet aan te passen aan de noden van een doeltreffende misdaadbestrijding. Zijn partij heeft de urgentverklaring ondersteund omdat zij aandringt op een spoedige oplossing en van oordeel is dat de voorgestelde oplossing getuigt van gezond verstand. Zij sluit naadloos aan bij de wens om de maximale aanhoudingstermijn te beperken tot achtenveertig uur en de verzuchtingen van de bevoegde instanties (in het bijzonder de onderzoeksrechters). Voorts is de heer Bonte tevreden dat deze maximale termijn niet wordt gedifferentieerd naar gelang van de feiten waarvoor men wordt aangehouden. Daarmee worden complicaties vermeden wanneer uiteindelijk zou blijken dat de oorspronkelijke kwalificatie niet zou overeenstemmen met de definitieve kwalificatie van het misdrijf.

De heer Bonte staat ook stil bij de uitspraken die de minister heeft gedaan naar aanleiding van de bespreking van het verworpen voorstel tot herziening van artikel 12 van de Grondwet (DOC 54 2056/001) tijdens de plenaire vergadering van 15 juni 2017. Daarin heeft de minister van Justitie verklaard dat men in Halle-Vilvoorde problemen heeft ervaren om personen binnen de vierentwintig uur voor te leiden. De spreker wijst er terzijde op dat dit elders soms ook het geval is. De heer Bonte denkt evenwel dat deze kwestie zou kunnen worden opgelost door Halle-Vilvoorde om te vormen tot een volwaardig gerechtelijk arrondissement met een eigen rechtbank en een volwaardig parket ondersteund door voldoende mensen en middelen. Daarmee zou de regering het bewijs leveren dat het haar menens is met een doeltreffende rechtsbedeling in deze regio. De heer Bonte dringt er ook op aan dat de regering voldoende middelen ter beschikking stelt opdat er voldoende celcapaciteit (die voldoet aan minimum kwaliteitsvereisten inzake faciliteiten en beveiliging) is in de politiezones.

De spreker treedt de bezorgdheid van de heer Van Hecke en mevrouw Onkelinx omtrent het laattijdig op de hoogte brengen van onderzoeksrechters. Anderzijds wijst hij erop dat er in sommige gevallen zonder veel inhoudelijke toetsing en nagenoeg bij wijze van administratieve formaliteit een verlenging van de aanhouding wordt toegestaan. In andere gevallen wordt er misschien sneller overgegaan tot een voorlopige hechtenis. Bovendien wordt aangestipt dat de Vereniging van onderzoeksrechters al publiekelijk heeft verklaard dat de verlenging van de grondwettelijk bepaalde maximale aanhoudingstermijn niet tot gevolg mag hebben dat de politie draait met de behandeling van de betrokken

À l'instar de certains des intervenants précédents, M. Hans Bonte (*sp.a*) déplore qu'on ait perdu un temps précieux dans le processus d'adaptation de l'article 12 de la Constitution aux besoins d'une lutte efficace contre la criminalité. Son parti a soutenu l'urgence, car il souhaitait qu'une solution soit trouvée rapidement. Celle qui est proposée actuellement lui semble du reste dictée par le bon sens. Elle s'inscrit dans la volonté de limiter le délai d'arrestation maximum à quarante-huit heures et répond aux demandes des instances compétentes (en particulier des juges d'instruction). M. Bonte se réjouit par ailleurs qu'aucune différenciation du délai maximum ne soit prévue en fonction de la nature des faits ayant entraîné l'arrestation. Cela permettra d'éviter les complications au cas où il s'avérerait finalement que la qualification initiale ne correspond pas à la qualification définitive de l'infraction.

M. Bonte revient ensuite sur les déclarations faites par le ministre dans le cadre de l'examen de la proposition de révision de l'article 12 de la Constitution (DOC 54 2056/001) au cours de la séance plénière du 15 juin 2017 (cette proposition avait été rejetée). Le ministre de la Justice avait indiqué à cette occasion qu'on avait éprouvé à Hal-Vilvoorde des difficultés à respecter le délai de vingt-quatre heures dans lequel une personne doit être présentée devant le juge. L'intervenant tient à souligner en passant que c'est parfois également le cas à d'autres endroits. Il pense du reste que cette question pourrait être résolue en faisant de Hal-Vilvoorde un arrondissement judiciaire à part entière doté de son propre tribunal et d'un véritable parquet disposant de suffisamment de moyens humains et financiers. En procédant de la sorte, le gouvernement prouverait qu'il a vraiment l'intention d'organiser une administration efficace de la justice dans cette région. M. Bonte souligne également qu'il est capital que le gouvernement mette suffisamment de moyens à disposition afin de garantir une capacité cellulaire suffisante (répondant aux exigences de qualité minimales en termes de facilités et de sécurisation) dans les zones de police.

L'intervenant partage les préoccupations de M. Van Hecke et Mme Onkelinx concernant l'information tardive des juges d'instruction. Il souligne toutefois qu'il arrive dans certains cas qu'une prolongation de l'arrestation soit accordée sans trop de contrôle de fond et quasiment à titre de formalité administrative, tandis que dans d'autres cas, la détention préventive est peut-être ordonnée plus rapidement. L'intervenant fait en outre observer que l'association des juges d'instruction a déjà déclaré publiquement qu'il faut éviter que la prolongation du délai d'arrestation maximum fixé par la Constitution entraîne un ralentissement du traitement des dossiers en question au niveau de la police. Les

dossiers. De onderzoeksrechters engageren zich om hierop toe te zien en bovendien wordt in het hoger geciteerde wetsvoorstel DOC 54 2612/001 voorzien in een evaluatie van de toepassing van de nieuwe regeling.

Tot slot betuigt de heer Bonte nogmaals zijn steun aan de voorgestelde grondwetswijziging.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) beklemtoont hoe moeilijk het is het recht op zekerheid (wellicht de meest fundamentele vrijheid) in balans te brengen met de noodzaak eenieders fysieke veiligheid te garanderen, nu de dreiging van terrorisme en grote criminaliteit almaar groter wordt. Het is duidelijk dat de taken van de politiediensten en van de onderzoeksrechters thans complexer zijn dan ze allicht in de 19^e eeuw waren, aangezien de rechten van verdediging aanmerkelijk werden versterkt en zowel de terroristische dreiging als de grote criminaliteit grensoverschrijdende fenomenen zijn. Een vrijheidsberoving van amper 24 uur is vandaag niet langer houdbaar in zaken van zware criminaliteit.

In het veld zijn alle actoren het erover eens dat het noodzakelijk is te voorzien in een langere grondwettelijk bepaalde termijn om iemand de vrijheid te benemen; er rijzen alleen moeilijkheden over de formulering en de wijze waarop dit beginsel zich tot andere vrijheidsberovingsprocedures verhoudt.

Het debat over de herziening van artikel 12, derde lid, van de Grondwet is vertroebeld geraakt door bijkomende overwegingen, met name door de discussie omtrent de administratieve aanhouding. Artikel 12, derde lid, van de Grondwet heeft betrekking op de vrijheidsbeneming bij en helemaal aan het begin van een strafrechtelijk onderzoek. De eventuele verlenging van die termijn zou geen enkel gevolg hebben voor de duur van de administratieve aanhouding, die in elk geval tot 24 uur beperkt blijft. Al evenmin heeft deze bespreking betrekking op andere, krachtens strafrechtsplegingsbepalingen bepaalde termijnen (zoals het bevel tot medebrenging).

De heer Veli Yüksel (CD&V) herinnert eraan dat in de tijdelijke commissie Terrorismebestrijding een consensus tot stand was gekomen om de in artikel 12, derde lid, van de Grondwet bedoelde termijn tot 48 uur te verlengen, waarbij de vele gehoorde sprekers (magistraten van de zetel en van het parket, vertegenwoordigers van de academische wereld enzovoort) in hun betoog hetzelfde standpunt verdedigden. Wat de inachtneming van het recht op persoonlijke zekerheid betreft, blijft België zelfs met een tot 48 uur verlengde termijn voorop staan

juges d'instruction s'engagent à y veiller. De plus, la proposition de loi DOC 54 2612/001 citée ci-dessus prévoit une évaluation de l'application de la nouvelle réglementation.

M. Bonte réitère enfin son soutien à la modification proposée de la Constitution.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) souligne la difficulté qu'il y a à trouver un point d'équilibre entre le droit à la sûreté, qui est sans doute la liberté la plus fondamentale, et la nécessité de garantir la sécurité physique de chacun face à la menace grandissante du terrorisme et de la grande criminalité. Dans la mesure où les droits de la défense ont été notablement renforcés, et vu le caractère transnational aussi bien de la menace terroriste que de la grande criminalité, il apparaît clairement que les tâches des services de police et des juges d'instruction sont aujourd'hui plus complexes qu'elles ne devaient l'être au XIX^e siècle. La limitation de la privation de liberté à 24 heures n'est aujourd'hui plus tenable dans des affaires criminelles lourdes.

Sur le terrain, tous les acteurs s'accordent sur la nécessité d'allonger le délai constitutionnel de privation de liberté. Seules se posent des difficultés dans la formulation ainsi que dans l'articulation de ce principe avec d'autres procédures privatives de liberté.

Le débat sur la révision de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution a pu être pollué par des considérations annexes et notamment par la discussion autour de l'arrestation administrative. L'article 12, alinéa 3, de la Constitution a trait à la privation de liberté intervenant dans le cadre et au tout début d'une enquête à caractère pénal. La prolongation éventuelle de ce délai n'aurait aucune conséquence sur la durée de l'arrestation administrative, qui reste en tout état de cause limitée à 24 heures. D'autres délais, déterminés par des dispositions de procédure pénale (tel le mandat d'amener, par exemple) ne sont pas davantage concernés par la présente discussion.

M. Veli Yüksel (CD&V) rappelle qu'un consensus s'était dégagé au sein de la commission temporaire de Lutte contre le terrorisme en vue de porter le délai visé à l'article 12, alinéa 3, de la Constitution à 48 heures, les nombreux intervenants entendus (magistrats du siège et du parquet, représentants du monde académique, etc.) allant tous en ce sens. Même avec un délai porté à 48 heures, la Belgique resterait en tête de peloton des pays d'Europe occidentale en ce qui concerne le respect du droit à la sûreté personnelle, de nombreux

bij de West-Europese landen: in veel Europese Staten gelden inzake vrijheidsberoving immers aanmerkelijk langere termijnen.

Hoewel men zich overduidelijk moet aanpassen aan de nieuwe situatie met terreurdreiging, kan de meerderheid niet worden verweten dat ze ondoordacht heeft gehandeld, want aan de bespreking is een brede raadpleging van alle betrokken actoren voorafgegaan. Sommige leden hebben aangegeven te vrezen dat de algemene verlenging van de aanhoudingstermijn tot 48 uur speurders en magistraten ertoe zal aanzetten de verdachten systematisch en onterecht gedurende die volledige tijdsperiode van hun vrijheid te beroven. Aldus wordt eerst en vooral de realiteit van hun werk miskend; ook gaan die leden eraan voorbij dat de verlenging van de termijn zelfs een positief gevolg kan hebben, want zoals een vertegenwoordiger van het Comité P tijdens de hoorzittingen heeft aangegeven, kan aldus worden voorkomen dat op de valreep wordt beslist een verdachte in verdenking te stellen en in voorlopige hechtenis te nemen, om te beletten dat men die persoon moet laten gaan omdat bepaalde aspecten door tijdsgebrek niet konden worden nagegaan. De inverdenkingstelling is echter een veel strengere dwangmaatregel dan de tijdelijke vrijheidsberoving, vooral wanneer die gepaard gaat met een voorlopige hechtenis.

Dit ter bespreking voorliggende voorstel tot herziening van de Grondwet laat geen ruimte voor interpretatie: het ligt in de bedoeling de in de Grondwet vervatte principiële regel, met een heel duidelijke draagwijdte, te wijzigen. Andere bepalingen inzake de strafrechtpleging, die eveneens de termijnen inzake vrijheidsberoving betreffen, houden geen direct verband met deze wijziging (bijvoorbeeld artikel 15*bis* van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, waarvan de opheffing vooral wordt overwogen omdat het in de praktijk niet werkt).

De heer Hans Bonte (sp.a) meent dat de opheffing van artikel 15*bis* van de voormelde wet van 20 juli 1990 niet wordt onderbouwd door overwegingen inzake de praktische toepassing ervan, maar omdat die opheffing een rechtstreeks gevolg is van de verlenging tot 48 uur van de grondwettelijk bepaalde termijn inzake vrijheidsberoving.

De minister van Justitie beperkt zich tot enkele opmerkingen aangaande de opportuniteit, om niet opnieuw dezelfde discussie over de principes als tijdens de plenaire vergadering te moeten voeren. Hij herinnert eraan dat in 2011 en 2016, met de wijzigingen die bij de Salduz- en de Salduz-bis-wet zijn aangebracht, voorzien is in een aanzienlijke versterking van de waarborgen die verdachten genieten, waardoor het vandaag veel

États en Europe ayant adopté des délais de privation de liberté sensiblement plus longs.

Il apparaît nécessaire de s'adapter à la nouvelle donne que constitue la menace terroriste; mais on ne peut pour autant reprocher à la majorité d'avoir agi inconsidérément: les discussions ont été précédées d'une large consultation de tous les acteurs concernés. Certains membres ont exprimé la crainte que l'allongement général du délai à 48 heures conduirait enquêteurs et magistrats à priver systématiquement et indûment les suspects de leur liberté durant la totalité de ce délai. C'est d'abord méconnaître la réalité de leur travail. Et c'est ensuite ignorer le fait que la prolongation du délai pourrait même avoir pour heureuse conséquence – comme l'a confirmé lors des auditions un représentant du Comité P – d'éviter un certain nombre d'inculpations et de détentions préventives décidées au dernier moment pour éviter de devoir relâcher un suspect en raison du fait que certaines vérifications n'ont pu être menées, faute de temps. Or, l'inculpation, surtout si elle s'accompagne d'une mise en détention préventive, est une mesure autrement plus coercitive que la privation temporaire de liberté.

La présente proposition de révision de la Constitution ne laisse pas de place à l'interprétation: on modifie la règle de principe contenue dans la Constitution, dont la portée est très claire. D'autres dispositions de procédure pénale, qui touchent également aux délais de privation de liberté, ne sont pas directement concernées par cette modification (comme l'article 15*bis* de la loi du 20 juillet 1990 sur la détention préventive, par exemple, dont l'abrogation est envisagée principalement car elle ne fonctionne pas en pratique).

M Hans Bonte (sp.a) estime que l'abrogation de l'article 15*bis* de la loi du 20 juillet 1990 sur la détention préventive se justifie non par des considérations tirées de son application dans la pratique, mais parce que cela découle directement de l'allongement à 48 heures du délai constitutionnel de privation de liberté.

Le ministre de la Justice se limite à formuler quelques remarques fondées en opportunité, pour éviter de recommencer la discussion de principe qui a déjà eu lieu en séance plénière. Il rappelle qu'en 2011 et en 2016, avec les modifications apportées par les lois Salduz et Salduz-bis, on a considérablement renforcé les garanties dont bénéficient les suspects, de sorte qu'il est devenu aujourd'hui beaucoup plus difficile d'interroger

moeilijker is een verdachte te ondervragen binnen 24 uur na zijn aanhouding. Om een verdachte te kunnen verhoren in omstandigheden die correct zijn en met de wettelijke voorschriften sporen, beschikken de speurders en de magistraten in de praktijk slechts over een tiental uur om een regulier aanhoudingsbevel uit te vaardigen, hetgeen tijd vergt.

Alleen al dat element rechtvaardigt de verlenging van de vrijheidsbenemingstermijn tot 48 uur, wat volstrekt redelijk is in vergelijking met de termijnen die in de ons omringende landen en elders in Europa worden toegepast.

Voorts moet voor ogen worden gehouden dat de speurders, wanneer het om terrorisme gaat, vaak worden geconfronteerd met veel verdachten (niet alleen de hoofdverdachten, maar ook de mensen in hun omgeving, al wie zich rondom hen beweegt enzovoort). Als men bijvoorbeeld alle mensen die bij parallel gehouden huiszoekingen worden aangetroffen, correct wil verhoren zonder tot nodeloze voorhechtenis te moeten beslissen, dan moeten de speurders enige tijd krijgen.

Tevens wil de minister bepaalde bekommelingen wegnemen die zijn ontstaan in verband met de interpretatie die aan artikel 12, derde lid, moet worden gegeven. Hoewel “aanhouden” in 1831 in deze context wellicht geen aanleiding tot verwarring gaf, zijn er sindsdien betekenissen aan gegeven die tot dubbelzinnigheid kunnen leiden: de wet van 20 juli 1990 hanteert hetzelfde begrip, terwijl het in werkelijkheid om de uitvaardiging van een aanhoudingsbevel gaat. Welke betekenis heeft “aanhouding” dan in de tekst van de Grondwet? In dat opzicht is er een zekere semantische verwarring.

De minister benadrukt dat een rechter in de praktijk – behalve in het geval van een bevel tot medebrenging, dat betrekking heeft op een verdachte die voortvluchtig is of zich verbergt – nooit een aanhoudingsbevel uitvaardigt vóór de vrijheidsberoving zoals de Grondwet die verstaat. In de praktijk houdt de politie een verdachte aan, die gedurende maximaal 24 uur van zijn vrijheid wordt beroofd; pas daarna, maar binnen die termijn, vaardigt de rechter eventueel een aanhoudingsbevel uit.

De tekst van het voorstel tot herziening wijzigt de formulering van artikel 12, derde lid, van de Grondwet, maar de betekenis blijft identiek: binnen de termijn van 48 uur waarin hij effectief van zijn vrijheid is beroofd, moet ofwel de verdachte opnieuw in vrijheid worden gesteld (met of zonder inverdenkingstelling, en met of zonder maatregelen van gerechtelijk toezicht), ofwel moet de onderzoeksrechter jegens die verdachte een met redenen omkleed bevel uitvaardigen dat hoe dan

un suspect dans les 24 heures de son arrestation. Pour pouvoir organiser une audition du suspect dans des conditions correctes et respectueuses du prescrit légal, il ne reste en pratique qu'une dizaine d'heures utiles aux enquêteurs et aux magistrats, décerner un mandat d'arrêt régulier demandant du temps.

Cet élément justifie à lui seul l'allongement du délai de privation de liberté à 48 heures, qui reste tout-à-fait raisonnable au regard des délais pratiqués dans les États qui nous entourent et ailleurs en Europe.

Il faut également avoir à l'esprit que, dans les affaires de terrorisme, les enquêteurs sont souvent confrontés d'emblée à une multitude de suspects (les suspects de première ligne, mais également leur entourage, la mouvance qui les entoure, etc.). Si, par exemple, on veut pouvoir interroger correctement toutes les personnes trouvées dans le cadre de perquisitions menées en parallèle, tout en évitant de devoir décider d'inutiles mises en détention provisoire, il faut donner un peu de temps aux enquêteurs.

Le ministre souhaite également dissiper certaines craintes qui se sont fait jour à propos de l'interprétation à donner à l'article 12, alinéa 3, de la Constitution. Si en 1831 le mot “arrêter” ne prêtait sans doute pas à confusion dans ce contexte, il a reçu depuis lors des significations qui peuvent créer l'ambiguïté: la loi du 20 juillet 1990 utilise le même mot alors qu'il s'agit en réalité de décerner un mandat d'arrêt. Que signifie alors le mot “arrêter” dans le texte constitutionnel? Il existe à cet égard une certaine confusion sémantique.

Le ministre souligne qu'en pratique – sauf dans l'hypothèse du mandat d'amener, qui vise un suspect latitant ou en fuite – un juge ne décerne jamais de mandat d'arrêt préalablement à la privation de liberté telle que l'entend le texte constitutionnel. En pratique, la police arrête un suspect, qui est privé de sa liberté pendant 24 heures au maximum, et ce n'est que par après, mais dans ce délai, qu'un mandat d'arrêt est éventuellement décerné par le juge.

Le texte de la proposition de révision modifie le libellé de l'article 12, alinéa 3, mais la signification reste la même: dans le délai de 48 heures de privation effective de sa liberté, le suspect doit soit être remis en liberté (avec ou sans inculpation, avec ou sans mesures de contrôle judiciaire), soit se voir décerner une ordonnance motivée du juge d'instruction ayant nécessairement pour objet le placement en détention préventive. Le délai de 48 heures de la proposition est tout aussi verrouillé que

ook de voorlopige hechtenis tot doel moet hebben. De in het voorstel bedoelde termijn van 48 uur is even sterk verankerd als de huidige termijn van 24 uur; de meerderheid wou behalve die termijn niets wijzigen.

Mevrouw Laurette Onkelinx (PS) herinnert de heer Ducarme eraan dat tijdens de hoorzittingen van december in de onderzoekscommissie "Aanslagen", de heer Philippe Van Linthout, voorzitter van de vereniging van onderzoeksrechters, heeft aangegeven geen voorstander te zijn van een te grote verlenging van de termijn van vrijheidsberoving; concreet stelde hij voor om de bedoelde termijn op 48 uur te brengen. Voorts beval hij aan om geen aparte termijnen te hanteren naargelang het soort misdrijf. Een termijn van 48 uur leek hem gepast om alle nodige handelingen te kunnen verrichten, maar een termijn van 72 uur vond hij te lang.

Zoals bekend wou de meerderheid eerst een maximalistisch spoor volgen, alvorens met dit voorstel terug te keren naar iets evenwichtigers. De spreekster herinnert aan de strekking van de door haar fractie ingediende amendementen en aan de oproep van vertegenwoordigers van de onderzoeksrechters om het voorstel van de meerderheid te verfijnen. Het gaat er gewoon om de onderzoeksrechters de instrumenten te geven die ze zelf vragen:

— in plaats van één nieuwe eenvormige termijn van 48 uur in te stellen, de onderzoeksrechter de mogelijkheid bieden de eerste termijn van vrijheidsberoving één enkele keer, middels een met redenen omkleed bevel, te verlengen met 24 uur (amendement nr. 1, DOC 54 2611/002);

— verduidelijken dat de aanhouding die het bevel tot voorlopige hechtenis voorafgaat, de termijn van 48 uur niet mag overschrijden (amendement nr. 2, DOC 54 2611/002);

— de woorden "bij de aanhouding" in de huidige tekst van de Grondwet behouden, aangezien het schrappen ervan onbegrijpelijk blijft (amendement nr. 3, DOC 54 2611/002).

Vanuit technisch oogpunt dankt de spreekster de minister dat hij de interpretatie die moet worden gegeven aan het voorgestelde artikel 12, derde lid, heeft verduidelijkt. Volgens de minister worden de woorden "bij de aanhouding" geschrapt omdat de formulering voorbijgestreefd zou zijn, maar hij bevestigt dat een eventuele beslissing tot vrijheidsberoving (en dus tot plaatsing in voorlopige hechtenis) wel degelijk moet worden genomen binnen een termijn van 48 uur vanaf de daadwerkelijke vrijheidsberoving (dus vanaf de

le délai actuel de 24 heure; la majorité n'a pas entendu modifier autre chose que ce délai.

Mme Laurette Onkelinx (PS) tient à rappeler, à l'adresse de M. Ducarme, que lors des auditions du mois de décembre en commission d'enquête "Attentats", M. Philippe Van Linthout, président de l'association des juges d'instruction, avait indiqué qu'il n'était pas en faveur d'un allongement excessif du délai de privation de liberté et qu'il suggérait concrètement de porter le délai en question à 48 heures; il recommandait également de ne pas prévoir des délais distincts selon le type d'infraction, un délai de 48 heures lui paraissant adéquat pour réaliser tous les actes nécessaires, un délai de 72 heures lui paraissant par contre trop long.

Comme on le sait, la majorité a d'abord préféré suivre une piste maximaliste, avant de revenir, avec cette proposition, à quelque chose de plus équilibré. L'intervenante rappelle la portée des amendements déposés par son groupe, à l'appel de représentants des juges d'instruction, pour affiner la proposition de la majorité. Il s'agit ni plus ni moins que de donner aux juges d'instruction les outils qu'eux-mêmes réclament:

— Au lieu de prévoir un nouveau délai uniforme de 48 heures, accorder au juge d'instruction la possibilité de prolonger, une seule fois et par ordonnance motivée, de 24 heures le premier délai de privation de liberté (amendement n° 1, DOC 54 2611/002);

— Préciser que l'arrestation préalable à l'ordonnance de détention préventive ne peut excéder un délai de 48 heures (amendement n° 2, DOC 54 2611/002);

— Rétablir les mots "au moment de l'arrestation" qui figurent dans l'actuel texte constitutionnel et dont l'abrogation reste incompréhensible (amendement n° 3, DOC 54 2611/002).

D'un point de vue technique, l'intervenante remercie le ministre pour les éclaircissements qu'il a pu apporter en ce qui concerne l'interprétation à donner à l'article 12, alinéa 3, proposé. Selon le ministre, les mots "au moment de l'arrestation" sont abrogés car le libellé serait désuet, mais il confirme que c'est bien dans le délai de 48 heures à partir de la privation effective de liberté (donc à partir de l'arrestation) qu'une éventuelle décision privative de liberté (et donc une mise en détention préventive) doit être prise. Si c'est bien l'interprétation

aanhouding). Als de nieuwe tekst van de Grondwet op die manier moet worden geïnterpreteerd, had men een duidelijker formulering mogen verwachten.

De heer Denis Ducarme (MR) verwijst naar de precieze strekking van de woorden van de door de vorige spreker geciteerde voorzitter van de vereniging van onderzoeksrechters, de heer Philippe Van Linthout, tijdens de hoorzitting van 12 december 2016 in de onderzoekscommissie "Aanslagen": "*De brug die ik heb horen maken, dat er in de 72 uur een soort rechterlijke controle zou zijn, daar kan ik persoonlijk mee leven. Dat wil zeggen dat men d'office van 48 uur uitgaat, maar dat bijvoorbeeld voor terrorismezaken, waar men echt kan aantonen dat men wacht op informatie uit Frankrijk, Nederland of Hongarije, de rechter al een toets kan doen, nadat er goed is doorgewerkt, en dat men er dan 24 uur extra kan bijplakken. Dat is een hypothese die ik wel mooi vind*". Hij heeft dus wel degelijk aangegeven dat hij "kan leven" met een termijn van vrijheidsberoving van 72 uur.

De heer Francis Delpérée (cdH) vindt dat amendement nr. 1 van mevrouw Onkelinx radicaal afwijkt van de strekking van het meerderheidsvoorstel: 24 uur die eventueel met 24 uur wordt verlengd bij een met redenen omkleed bevel, is niet hetzelfde als 48 uur.

De precisering die mevrouw Onkelinx met amendement nr. 2 aanbrengt, maakt al impliciet deel uit van de tekst van het meerderheidsvoorstel: ondanks de korte bewoordingen spreekt het voor zich dat de vrijheidsbenaming loopt vanaf het moment van de aanhouding.

Tot slot hebben sommige sprekers gewezen op bepaalde specifieke procedurele aspecten, zoals de verwitting aan de onderzoeksrechter in de eerste periode van 24 uur. Dat zijn evenwel aangelegenheden die bij bijzondere wet dienen te worden geregeld, en niet in de tekst van de Grondwet.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vindt dat de tot dusver gegeven uitleg geen garantie biedt dat de vrijheidsbenamingen niet langer zullen duren dan nodig. Men stelt dat speurders en magistraten de volle 48 uur heel omzichtig zullen aanwenden, maar er wordt daartoe geen enkele waarborg gegeven.

De spreker wijst erop dat de magistraten in de praktijk vóór de effectieve vrijheidsbenamingen voorleidsmandaten uitvaardigen. In de nieuwe formulering van artikel 12, derde lid, van de Grondwet, wordt daar geen melding van gemaakt.

qu'il convient à donner au nouveau texte constitutionnel, on aurait pu espérer que celui-ci soit plus clair.

M. Denis Ducarme (MR) se réfère à la teneur exacte des propos que M. Philippe Van Linthout, président de l'association des juges d'instruction, cité par l'intervenante précédente, a tenu lors des auditions du 12 décembre 2016 en commission d'enquête "Attentats" (en néerlandais): "*De brug die ik heb horen maken, dat er in de 72 uur een soort rechterlijke controle zou zijn, daar kan ik persoonlijk mee leven. Dat wil zeggen dat men d'office van 48 uur uitgaat, maar dat bijvoorbeeld voor terrorismezaken, waar men echt kan aantonen dat men wacht op informatie uit Frankrijk, Nederland of Hongarije, de rechter al een toets kan doen, nadat er goed is doorgewerkt, en dat men er dan 24 uur extra kan bijplakken. Dat is een hypothese die ik wel mooi vind*". Il indique donc bien qu'il "peut vivre" avec un délai de privation de liberté de 72 heures.

M. Francis Delpérée (cdH) estime que l'amendement n° 1 de Mme Onkelinx s'écarte radicalement de l'esprit de la proposition de la majorité: 24 heures prolongées éventuellement, par ordonnance motivée, de 24 heures, ce n'est pas la même chose que 48 heures.

La précision apportée par l'amendement n° 2 de Mme Onkelinx est implicitement déjà contenue dans le texte de la proposition de la majorité: malgré l'économie des mots, il va de soi que la privation de liberté court à partir du moment de l'arrestation.

Enfin, en ce qui concerne des aspects procéduraux plus particuliers suggérés par certains intervenants (l'alerte à donner au juge d'instruction dans le premier délai de 24 heures), ce sont des questions qu'il convient de régler dans les lois particulières, et non dans le texte de la Constitution.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) estime que les explications avancées jusqu'à présent ne permettent pas de garantir que les privations de liberté ne seront pas plus longues que nécessaire. On avance que les enquêteurs et magistrats n'useront du délai entier de 48 heures qu'avec circonspection, mais aucune garantie n'est apportée à cette fin.

L'intervenant souligne que, dans la pratique, les magistrats décernent des mandats d'amener préalablement à la privation effective de liberté. La formulation nouvelle de l'article 12, alinéa 3, de la Constitution, ne rend plus compte de cela.

Ook de heer Olivier Maingain (DéFI) vindt dat in de tekst nog waarborgen moeten worden opgenomen om ervoor te zorgen dat de termijn van 48 uur in de feiten niet zal worden overschreden alvorens eventueel een beslissing tot vrijheidsbeneming te nemen. Zoals de tekst nu is opgesteld, wordt immers het risico gecreëerd van een “verborgen” periode van vrijheidsbeneming, die geen deel zou uitmaken van de bedoelde termijn van 48 uur.

Men dient voorts te bevestigen dat de bevoegdheid om een arrestatiebevel uit te vaardigen alleen de onderzoeksrechter toekomt, en niet de parketmagistraten, zoals sommigen overwegen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) meent dat men een onderscheid moet maken tussen de voorlopige hechteniswet op zich en het artikel 12 van de Grondwet, zoals het zal worden aangepast.

Thans wordt gezegd dat de termijn van vrijheidsberoving, onder gelijk welke vorm, minder dan 48 uur moet bedragen, behalve in het geval dat aan de betrokkene, in het kader van de voorlopige hechteniswet, een met redenen omkleed aanhoudingsbevel wordt betekend.

Om nu van 24 uur naar 48 uur te gaan in de Grondwet, moet onder meer het artikel 15bis worden opgeheven en zal er moeten worden nagedacht over de beste wijze om de voorlopige hechteniswet aan te passen. De wetgever zal dat kunnen doen, maar daarvoor moet eerst artikel 12 worden aangepast, zodat het duidelijk is binnen welk tijdsbestek men moet denken. Dan zal de aanpassing van de voorlopige hechteniswet zorgvuldig kunnen worden onderzocht en voorbereid.

Op dit moment moet men niet proberen te voorspellen in welke zin dat zal gebeuren en hoe de aanpassing er in detail zal uitzien, want dit zal grondig moeten worden uitgewerkt binnen de commissie Justitie, en de minister van Justitie zal hiertoe een gefundeerd voorstel formuleren.

De minister van Justitie wenst twee punten van angst weg te nemen, namelijk de angst dat er te lang zal worden gewacht met het vragen van het aanhoudingsbevel en de angst dat de politiecelcapaciteit niet zal volstaan. Voor die twee elementen voorziet het voorstel van gewone wet evaluaties, zowel door de minister van Justitie, voor wat de termijn voor het vragen van het aanhoudingsbevel betreft, als door de minister van Binnenlandse Zaken, voor wat de politiecelcapaciteit betreft.

M. Olivier Maingain (DéFI) estime également que des garanties doivent encore être apportées au texte pour s'assurer qu'on n'ira pas, dans les faits, au-delà de 48 heures avant qu'une décision privative de liberté soit éventuellement prise. Tel qu'il est rédigé, le texte crée en effet le risque d'un “délai occulte” de privation de liberté, qui ne serait pas compris dans le délai visé de 48 heures.

Il convient par ailleurs de confirmer que la compétence de délivrer un mandat d'arrêt appartient au seul juge d'instruction, et pas aux magistrats du parquet comme l'envisagent certains.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) estime qu'il faut bien distinguer, d'une part, la loi relative à la détention préventive et, d'autre part, l'article 12 de la Constitution, tel qu'il sera modifié.

Aujourd'hui, on considère que la durée maximale de la privation de liberté, sous n'importe quelle forme, doit être de 48 heures, sauf si, conformément à la loi relative à la détention préventive, un mandat d'arrêt motivé est signifié à la personne concernée.

Pour porter cette durée maximale de 24 à 48 heures dans la Constitution, il faudra notamment abroger l'article 15bis et réfléchir à la meilleure manière de modifier la loi relative à la détention préventive. Le législateur sera en mesure de le faire mais devra tout d'abord modifier l'article 12 afin de connaître précisément le délai dans les limites duquel la réflexion devra être menée. Ce n'est qu'après qu'il pourra examiner et préparer minutieusement la modification de la loi relative à la détention préventive.

Pour l'heure, il ne faut pas essayer de prédire dans quel sens aura lieu cette modification et quels en seront les détails, car elle devra être détaillée au sein de la commission Justice et le ministre de la Justice formulera une proposition fondée à cet égard.

Le ministre de la Justice souhaite dissiper deux craintes: la crainte selon laquelle il sera attendu trop longtemps avant de demander le mandat d'arrêt et la crainte selon laquelle la capacité de la cellule de police ne suffira pas. S'agissant de ces deux éléments, la proposition de loi ordinaire prévoit des évaluations, effectuées tant par le ministre de la Justice (s'agissant du délai pour demander le mandat d'arrêt) que par le ministre de l'Intérieur (s'agissant de la capacité de la cellule de police).

Met betrekking tot de vraag over de voortvluchtigen, dus met betrekking tot artikel 16, paragraaf 2, antwoordt de minister dat het woord “aanhoudingsbevel” dubbel is gebruikt in de tekst, en dat de wet op dat punt dus moet worden opgekuist. Er bestaat immers een “aanhoudingsbevel” van de onderzoeksrechter om niet-gemotiveerd een voortvluchtige tot stilstand te brengen. Daarnaast bestaat er dan, wanneer die voortvluchtige tot stilstand is gebracht, een tweede “aanhoudingsbevel” om hem in voorlopige hechtenis onder te brengen.

Het is dus niet zo dat men voortvluchtigen die het voorwerp uitmaken van het “aanhoudingsbevel” waarnaar de heer Van Hecke verwijst, meteen in voorlopige hechtenis onderbrengt. Voordat dit kan gebeuren, moet men de persoon verhoren en dan een tweede met redenen omkleed aanhoudingsbevel verstrekken. De minister meent dat men in die terminologie zuiverheid gaat moeten brengen.

In dat opzicht is wat er nu in de Grondwet zal worden veranderd, volledig neutraal. Door het gebruik van de woorden “na de vrijheidsberoving”, zal de term “aanhoudingsbevel” niet op ambigue wijze worden gebruikt.

Daarom ook geeft de minister de voorkeur aan het basisvoorstel van de verruimde meerderheid over artikel 12 omdat dit voorstel duidelijk is over wat de term “aanhoudingsbevel” inhoudt.

De minister denkt verder dat het voorstel over het bevel tot verlenging een goede vondst was, maar dat men de onduidelijkheid niet moet laten voortduren. Artikel 12, derde lid, van de Grondwet begint met de woorden “niemand kan worden aangehouden dan krachtens een (...) bevel”. Dat bevel mag geen betrekking hebben op de verlenging van de duur, het mag enkel zeggen dat men in voorlopige hechtenis is ondergebracht.

De minister weerlegt dus de herhaaldelijke beweringen van mevrouw Onkelinx. De onderzoeksrechter mag niet eender wat doen. Hij mag niet aanhouden, behalve krachtens een met redenen omkleed bevel dat enkel de voorlopige hechtenis als voorwerp mag hebben.

In verband met artikel 16, § 2, van de wet op de voorlopige hechtenis stelt *de heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)* vast dat men doorheen het artikel telkens de term “bevel tot aanhouding” gebruikt. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het eerste en het tweede bevel.

Betekent dat in de praktijk dat, wanneer er een bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd voor een

Pour ce qui est de la question des fugitifs, et donc de l'article 16, § 2, le ministre répond que les mots “mandat d'arrêt” revêtent une double signification dans le texte et il indique qu'il conviendra de remédier à cette ambiguïté. Il existe en effet un mandat d'arrêt non motivé pouvant être délivré par le juge d'instruction à l'encontre d'un fugitif en vue de son arrestation. Il existe également un second mandat d'arrêt, qui est délivré lorsque le fugitif a été arrêté et qui vise à le placer en détention préventive.

Il n'est donc pas exact que les fugitifs faisant l'objet du “mandat d'arrêt” auquel M. Van Hecke renvoie sont d'emblée placés en détention préventive. Avant qu'il en soit ainsi, il faut auditionner la personne et décerner ensuite un deuxième mandat d'arrêt motivé. Le ministre estime que cette terminologie devra être clarifiée.

Sous cet angle, la modification qui sera à présent apportée à la Constitution est totalement neutre. Du fait de l'utilisation des mots “après la privation de liberté”, les mots “mandat d'arrêt” ne seront pas utilisés de manière ambiguë.

Aussi le ministre accorde-t-il sa préférence à la proposition de base de la majorité élargie concernant l'article 12, cette proposition étant précise quant à la teneur des mots “mandat d'arrêt”.

Le ministre pense ensuite que la proposition relative à l'ordonnance de prolongation était une bonne trouvaille, mais qu'il ne faut pas laisser se prolonger l'incertitude. L'article 12, alinéa 3, de la Constitution dispose que “nul ne peut être arrêté qu'en vertu d'une ordonnance”. Cette ordonnance ne peut concerner l'allongement de la durée, mais uniquement prévoir que l'intéressé est placé en détention préventive.

Le ministre réfute dès lors les affirmations répétées de Mme Onkelinx. Le juge d'instruction ne pourra pas faire n'importe quoi. Il ne peut procéder à une arrestation, sauf en vertu d'une ordonnance motivée qui ne peut porter que sur la détention préventive.

En ce qui concerne l'article 16, § 2, de la loi relative à la détention préventive, *M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)* constate que, tout au long de l'article, on utilise les mots “mandat d'arrêt”. Il n'est pas fait de distinction entre le mandat et l'ordonnance.

Cela signifie-t-il que, dans la pratique, lorsqu'un mandat d'arrêt est décerné à l'encontre d'une personne

voortvluchtige persoon, en deze persoon wordt opgepakt, hem dat bevel wordt betekend op het moment dat hij wordt opgepakt?

De minister antwoordt dat het bevel inderdaad op dat moment aan die persoon zal worden betekend.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt zich af waarom de woorden “het bevel moet worden betekend bij de aanhouding” dan uit de Grondwet worden geschrapt.

De minister antwoordt dat deze woorden niet uit de Grondwet worden geschrapt. In de Grondwet stond dat het bevel tot aanhouding uiterlijk binnen de 24 uur moest worden betekend. Als men “bij de aanhouding” weglaat, dan kan die betekening nog steeds bij de aanhouding gebeuren. Die mogelijkheid wordt niet uitgesloten en blijft een alternatief.

De minister verduidelijkt dat hij bedenkingen heeft bij het gebruik van het woord “aanhoudingsbevel” in de Grondwet, omdat het ook een internationaal begrip is. Het woord is ambigu. Het is veel nauwkeuriger om te spreken van “vrijheidsberoving”.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt of een voortvluchtige persoon tegen wie een aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, wanneer hij opgepakt wordt, nu misschien 24 of 48 uur zal moeten wachten voordat hij het eerste aanhoudingsbevel kan zien.

De minister antwoordt dat de vrijheidsberoving van de voortvluchtige persoon begint op het moment dat het aanhoudingsbevel hem fysiek wordt betekend, op het moment dat hij wordt opgepakt. Dat wordt niet uitgesloten door de huidige versie van artikel 12. Er moet vooral goed worden nagedacht over de terminologie, zodat men geen twee “aanhoudingsbevelen” met een andere betekenis gaan betekenen. Het zou misschien beter zijn om de voortvluchtige een ander type bevel tot aanhouding te verstrekken dan hetgeen dat hij nu krijgt.

De heer Stéphane Crusnière (PS) wenst nog te melden dat zijn fractie, tijdens de plenaire vergadering, symbolisch één onthoudingsstem zal uitbrengen om aandacht te vragen voor haar vraag om de onderzoeksrechter een mogelijkheid tot verlenging van de termijn voor betekening te verlenen.

IV. — **BESPREKING VAN HET ENIG ARTIKEL EN STEMMINGEN**

Mevrouw Laurette Onkelinx en de heer Stéphane Crusnière (PS) dienen

fugitive, et que cette personne est interpellée, il lui sera signifié au moment de son interpellation?

Le ministre répond que c’est effectivement à ce moment que le mandat sera signifié à cette personne.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) se demande pourquoi les mots “l’ordonnance doit être signifiée au moment de l’arrestation” sont supprimés de la Constitution.

Le ministre répond que ces mots ne sont pas supprimés de la Constitution. Dans la Constitution figurait que le mandat d’arrêt devait être signifié dans les 24 heures. Si l’on supprime “au moment de l’arrestation”, cette signification peut encore toujours se faire au moment de l’arrestation. Cette possibilité n’est pas exclue et demeure une alternative.

Le ministre précise qu’il se pose des questions sur l’utilisation des mots “mandat d’arrêt” dans la Constitution, parce que c’est également une notion internationale. Ces mots sont ambigus. Il est plus précis de parler de “privation de liberté”.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) demande si un fugitif faisant l’objet d’un mandat d’arrêt, lorsqu’il est arrêté, devra désormais peut-être attendre 24 ou 48 heures avant de pouvoir voir le premier mandat d’arrêt.

Le ministre répond que la privation de liberté du fugitif commence au moment où le mandat d’arrêt lui est signifié physiquement, au moment où il est arrêté. Ce n’est pas exclu par la version actuelle de l’article 12. Il faut surtout bien réfléchir à la terminologie, de telle sorte que l’on ne signifie pas deux “mandats d’arrêt” ayant des significations différentes. Il serait peut-être préférable de décerner au fugitif un autre type de mandat d’arrêt que celui qui lui est délivré aujourd’hui.

M. Stéphane Crusnière (PS) souhaite encore préciser que son groupe, au cours de la séance plénière, émettra symboliquement un vote d’abstention afin d’attirer l’attention sur sa demande visant à accorder au juge d’instruction la possibilité de prolonger le délai de signification.

IV. — **DISCUSSION DE L’ARTICLE UNIQUE ET VOTES**

Mme Laurette Onkelinx et M. Stéphane Crusnière (PS) introduisent l’amendement n° 1 (DOC 54 2611/002),

amendement nr. 1 (DOC 54 2611/002) in, dat ertoe strekt het enig artikel in zijn geheel te vervangen door de bepaling dat de onderzoeksrechter de termijn van vierentwintig uur één keer bij een met redenen omkleed bevel kan verlengen. Tijdens de algemene bespreking hebben de indieners aangegeven waarom deze regeling hun voorkeur wegdraagt.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 13 tegen 2 stemmen.

Mevrouw Laurette Onkelinx en de heer Stéphane Crusnière (PS) dienen *amendement nr. 2* (DOC 54 2611/002) in, dat ertoe strekt het enig artikel inzake voorlopige hechtenis anders te formuleren. Bij de algemene bespreking hebben de indieners uitgelegd waarom de verwoording van dat voorgestelde artikel tot interpretatieproblemen zou kunnen leiden.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 13 tegen 2 stemmen.

Mevrouw Laurette Onkelinx en de heer Stéphane Crusnière (PS) dienen *amendement nr. 3* (DOC 54 2611/002) in, dat ertoe strekt terug te gaan naar de huidige bewoording van de Grondwet, wat de betekening van het bevel van de rechter betreft. De indieners begrijpen immers niet meteen waarom de Grondwet op dit punt zou moeten worden herzien.

Rekening houdend met de algemene bespreking en met een amendement dat wordt aangekondigd, trekken de indieners amendement nr. 3 evenwel in.

De heren Stefaan Van Hecke en Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen) dienen *amendement nr. 4* (DOC 54 2611/002) in, dat ertoe strekt de voorgestelde bepaling beter te formuleren. De voorlopige inhechtenisneming wordt niet meer vermeld en er wordt duidelijk aangegeven dat alleen een aanhoudingsbevel iemand voor langer dan achtenveertig uren van zijn vrijheid kan beroven.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 13 tegen 2 stemmen.

De heer Stéphane Crusnière (PS) c.s. dient *amendement nr. 5* (DOC 54 2611/002) in, waarbij wordt beoogd in de voorgestelde tekst te bepalen dat de betekening van het bevel moet gebeuren binnen achtenveertig uren na de vrijheidsberoving. Deze precisering werd door de leden en de minister gesuggereerd tijdens de algemene bespreking.

Amendement nr. 5 wordt aangenomen met 14 stemmen en 1 onthouding.

qui vise à remplacer l'ensemble de l'article unique par une disposition aux termes de laquelle le juge d'instruction a la possibilité de prolonger, une seule fois et par ordonnance motivée, le délai de vingt-quatre heures. Les auteurs ont expliqué au cours de la discussion générale pourquoi ce régime emporte leur préférence.

L'amendement n° 1 est rejeté par 13 voix contre 2.

Mme Laurette Onkelinx et M. Stéphane Crusnière (PS) introduisent l'*amendement n° 2* (DOC 54 2611/002), qui vise à rédiger différemment l'article unique en ce qui concerne la détention préventive. Les auteurs ont expliqué au cours de la discussion générale pourquoi le libellé de la disposition proposée pourrait poser des difficultés d'interprétation.

L'amendement n° 2 est rejeté par 13 voix contre 2.

Mme Laurette Onkelinx et M. Stéphane Crusnière (PS) introduisent l'*amendement n° 3* (DOC 54 2611/002), qui vise à revenir au libellé actuel de la Constitution, concernant le moment de la signification de l'ordonnance du juge. Les auteurs n'aperçoivent en effet pas immédiatement pourquoi la Constitution devrait être révisée sur ce point.

Compte tenu de la discussion générale et du dépôt annoncé d'un amendement, les auteurs retirent cependant l'amendement n° 3.

MM. Stefaan Van Hecke et Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen) introduisent l'*amendement n° 4* (DOC 54 2611/002), qui vise à mieux libeller la disposition retenue. La mise en détention préventive n'est plus mentionnée et il est clairement indiqué qu'un mandat d'arrêt seul peut priver quelqu'un de liberté pendant plus de quarante-huit heures.

L'amendement n° 4 est rejeté par 13 voix contre 2.

M. Stéphane Crusnière (PS) et consorts introduisent l'*amendement n° 5* (DOC 54 2611/002), qui apporte au texte proposé la précision que la signification de l'ordonnance doit intervenir dans les quarante-huit heures de la privation de liberté. Cette précision a été évoquée par les membres et le ministre dans la discussion générale.

L'amendement n° 5 est adopté par 14 voix et une abstention.

*
* *

Het aldus geamendeerde enig artikel wordt aangenomen met 14 stemmen tegen 1.

Als gevolg van de aanneming van het enig artikel vervallen de toegevoegde voorstellen (DOC 54 1712/001, DOC 54 1713/001, DOC 54 1741/001, DOC 54 2047/001 en DOC 54 2132/001).

De rapporteurs,

Laurette
ONKELINX
Richard MILLER

De voorzitter,

Kristien
VAN VAERENBERGH

*
* *

L'article unique, ainsi amendé, est adopté par 14 voix contre une.

En raison de l'adoption de l'article unique, les propositions jointes (DOC 54 1712/001, DOC 54 1713/001, DOC 54 1741/001, DOC 54 2047/001 et DOC 54 2132/001) deviennent sans objet.

Les rapporteurs,

Laurette
ONKELINX
Richard MILLER

La présidente,

Kristien
VAN VAERENBERGH